

עין משפט נר מצוה

בו א מיי פיי מהלכות טומאת צרעת ה' י:

בז ב מיי שס הלכה ז: בזג מיי שס פיט הלכה ז: בזד מיי פיח מהל' ענדנים הלכה א טושיע ייד סר

דסו סעי' ט:

ה א מיי פיו מהלכות ייט הלכה ד טושיע ארוח סר מקלה

סעי' ו:

לא ו מיי פיה מל' שמיעה ויוכל הלכה יג:

ז מיי שס:

לג ח מיי פיו מהל' צבוחות הלכה ז סמג ענין רח טושיע ייד סימן שני ע"פ ח:

שיטה מקובצת

אז קצצה במתכוין ר: ז למיעבד ממה נפשך גופו: ט למיעבד ממה נפשך אחר: ז קנסות הכא במאי דבעי קנסות במאי: ט תיבות בהאי מומא נמחק: ט קנסות במאי איכיון: ט ו ימי משתה לו: ט צביר לאיסורא: ט רבנן זיג לדידיה קנסו רבנן לבריה לא קנסו רבנן: ז דאי הואי השתא נגע קמא הוא קמייתא מתיסי תיבת נמי לביש: זאן ערומית עד שיתפיר לו נגע יט לעולם עד שיתמעט בהרתו: זאן גרסינן להא במסכת נגעים: זאן סמכין עד מום אחר: זאן ליה לעולם אפילו: טן עבדי איניש כיון דקנים ליה עד שיוולד לו נגע אחר דהייש: טן ולא נטהר: זאן תיבת לו נמחק: זאן שפא יתרפא הסי': טן בהאי קציצה לא נטהר וכוין: ט מיחסי דלמא בהאי מומא קמא לא מתיסי הסי': זאן כשיוולד נגיט: טן קנסו ונמנה נפשך: טן הנגע וכל מכה: טן המתכוין לעשות מלאכתו: טן תיבות הותם מומא קמא: זאן לבני דקניא דהא: טן מיד דייני שנקנסו עד: טן לא היה לו לקנס ערומית: טן לא היה לו לקנס: ט א"י והיא דספרי: זאן גרסינ הכא או רי: זאן קצצה ומיעשה מכגריס המה: זאן דהא עריון בעי: זאן אפילו הוא מוחלט: זאן בעי מיניה: זאן לומר מאיך ואבחרו: זאן קנסו הכא על תיבת דלמא גרשם עליו קן לזהרות לו לפי' דאוי למחוק: זאן לומר בצורם לא קנסו משום דליכא הפקעת מצות כל יומא ויומא: זאן נקט בחנם חר: זאן שטל קציצה ממנה: זאן גבי מודו דריון: זאן תיבות בכל דליה חייב ליש: זאן פיר קרקע ואפילו מתכוין: זאן לחורשה ודורשה: זאן על חר משנה דקאמר תמן מורין שפירש: זאן העם חורשין פעם א' והוא: זאן דפשיט מיה גבי עבד דבעי למימר הכא דהמיר:

רבינו גרשום

יישחו עליו: וקצצה: מעצמה: וכו"א. לעולם אי יטהר עד שתפרח בכולו בכל גופו הנגע השני והשתא הוי הגזע מדאורייתא דכתיב ונסתח הצרעת מראשו ועד רגליו וכו' או עד שתמעט בהרתו מכגריס. כלומר דההוא נגע ראשו דקצין במתכוין לא היה ביה כגריס דהיינו שיעור דאורייתא טהור מיר זאי הוא ביה כגריס לא יטהר עד שיוולד בו נגע אחר ויפרח בכולו וי' אליעזר סבר א"יג דהוא דקצין הוה כגריס כיון שגולד בו מום אחר וטהור ממנו טהר מום הראשון. ולא בעי עד שתפרח בכולו אלמא דלא קנים ר' אליעזר ורבנן קנים: בממונ. בבכור קניס דאיכא למימר דלמעבד ביה מום ממה נפשך דאורייתא אי שרי ליה בהרתא מומא שפיר ואי לא שרי ליה סבר השתא לא גריע כקודם לכן. דקודם לכן הוה אסורי למיכל והשתא נמי אסור גופו מי איכא למימר דאחי למעבד לאתחלה ממה נפשך דהאי ממה נפשך איכא הכא אי קצין ליה שפא ויולד לא נגע אחר וכשיטהר ממונו יטהר

בג מזה מוטב לו שלא קיין זה וימתין עד שיטהר מזה וייהיה טהור משיקצצנו וימתין עד שיוולד לו אחר הלכך לא קנים ר' אליעזר. הכא רלא אחי למעבד איניש אחרינא לקון למתחלה אבל בממונו בבכור קניס: דרבנן אדרבנן לא קשיא. דהכא במאי דעבד דנתכוון למשוריה בהאי מומא קנסות רבנן דחשבינן לההוא מום כמאן דליתיה אבל כשיוולד בו מום אחר יישחו עליו. והכא במאי דעבד קנסות דנתכוון לקצין ליטהר עצמו קנסות רבנן דהוי כמאן דלא איקצין דאפילו כשהיה מנגע שני חשבינן ליה לראשון דאחרי קאי ומשום הכי לא טהר עד שתפרח בכולו: יטהר תנן. כלשילד לו נגע אחר יטהר ואי ויטהר תנן יטהר משמע שכשגולד לו נגע אחר וירפא יטהר למפרע מן הראשון משעת קציצה או ויטהר תנן דמשמע דהשתא כשגרפא מן הנגע השני

לד:

לרבנן דקצרי כאחרים דדרשי התם כפסולי המוקדשין הכתוב מדבר או צביכול דשר בחלב דקדאמר צפ' כל הצער (וחלוין קיד): ואין לאסור שמיטה על אותו מום מלא מאכל כל מועצה כמו דשר בחלב וכלאי זרעים ומעשה שבת שיש לחלק וא"ת

עליה מזהרת דגבי לזרס אהון צבכור דאסור מדאורייתא עד שיוולד מום אחר יש לנו לקנסו כשגולד בו מום אבל קאן צהרת דמדאורייתא טהור מיד יט שנקנץ עד שיוולד נגע אחר וי"ל דאפ"ה לא היה יט לקנסו במום עולמית אלא עד מום שלישי או רביעי א"נ נהי דאי יתיר ר"א לשחוט במום אחר אין כאן קנס מ"מ לא היה יטו לנו לקנסו במום שלא עשה בו עבירה כי היכי דלא קנים צנגע אחר א"נ ט דספרי אסמכתא בעלמא הוא:

עד שתפרח בבבלי. בכל הספרים זאן ^(א) [כתוב] עד שתמעט בזהרת מכגריס אבל צמס' נגעים לימיה דפי' צקונט' ואומר רבי דאי גרסינן לי ה"פ שאס קצצה ונעשה כגריס ומה ששיר נתרפא מקלתו מעעמו צו כגריס: **מקמייתא** טהר א"י כרתנייתא נשרי' ציה ו' ימי המשחה. וא"ת והא זאן נגע תגלתא ופריס וקסור צתשמיש המטה כל ימי ספורו וי"ל כגון שלא היה אלא מזרע מוסגר א"נ אפילו זאן מוחלט נהי דכי קנץ טמא מדרבנן מ"מ שרי לעשות תגלתא ופריס ולמנות ימי ספורו וליתער מן התורה ומניה כפרתו א"א להציל דליני יכול להכניס דיו כצנונות וכן זמן טמא מדרבנן כדאמר (פסחים דף כז.) אע"פ שאין צבול יוס אחר נכנס זה נכנס דלא התירו אלא משום פסח: זאן **בעא** מיניה ר' ירמיה מר' יורא צורם איוון בכור ומת מהו שיקנסו בנו אחריו. צפרק השולח (גיטין מה.) נקט תחלה הצעיא דמוכר עבדו וצמוץ' צפרק מי שהפ' דף יב:) נקט כיוון מלאכתו וצכל דוכתי עבדז אס תימצי לומר זאן מאריך ואכולהו פשיט תנימיה מסדה שנתקוואה ואומר רבי דשלשטם שאל צבת אחת והש"ס קעב כל אחת במקומה כפי מה ששייכא ויש ספרים שכתבו צמ"ק (שם) צעא מיניה רצא מר"נ אבל צרו הספרים גרסינן ר' ירמיה מרבי יורא כמו כאן וצגיטין:

אם תמצא לומר מוכר עבדו לעובדי כוכבים ומת קנסו בנו אחריו דב"י יומא מפקע ציה במצות. אכתי המ"ל דאפילו תימצי לומר התם לא קנסו ^(א) זאן (דלמלא) הכא קנסו משום דליכא איסורא דאורייתא דכי האי גוונא איכא צפ' השולח גבי צעיא דמוכר עבדו וצמ"ק גבי צעיא דכיון מלאכתו צמועד דקאמר אס תימצי לומר צזורס קנסו משום דליכא אסורא דאורייתא וצגיטין נמי הוה מצי למיינקט אס תימצי לומר יט לא קנסו הכא קנסו משום הפקעת מצות לכל יומא ויומא (כמו) צעבד וצמ"ק נמי נקט יט חד טעמא צזורס וטעמא אחריתא צמוכר עבדו והוה מצי למימנ חד טעמא צצרוייהו דאס תימצי לומר צזורס וצמוכר דקנסות משום דעבדיה לאיסורא אבל כיוון מלאכתו לא עבד לאיסורא:

שנתקן וצצה. פי' צקונט' שנטל ט קוים ממנה שהיו תלושין ומפחרין זה והדין עמו דא"א לומר צקוים שהיו מחוצרים ^(א) דא"כ לא חזרע דאיכא איסורא דאורייתא צנטילתם [התולש עולשין המומד ורדים] ^(א) דצארעא דליה חייב זאן (בכל דליה דבר אחר וה"נ איכא יפוי קרקע כשתולש קוים לחורשה מ"ח לזריעה וכן משמע צירושלמי על טאן המשנה תמן אסורים כשנטלו קוים משמע דמוקי לה בתלושין: **נ"י** ^(א) **צירושלמי** מפרש איהו טיוז כל ומה בנו זורעה. אס האי טיוז מדרבנן קשה היכי פשיט צורס דפשיט ^(א) מיניה גבי עבד (עבדי) לימא שאני הכא דחמיר משום מכולס כדאמר צקדושין (דף כ.) כמה קשה אכקה לש צביעית:

אפילו בימי המשחה: מאי יטהר תנן או ויטהר תנן תיקו: הצורס. עסקינן בין בבחן בין בישראל כחן בישראל כחן בבכור דהיי וישראל בספק בכור דנאכל לו בממונו מהו שיקנסו בנו אחריו שיהא אסור לו (ולכל) (לאכול): קנסו בנו אחריו. לפדותו משום דכל יומא מפקע ליה מצותו אבל בבכור ליכא מפקע דלא קנסו: או אם תמצא לומר כיון מלאכתו צמועד לא קנסו בנו כר' משום דמלאכתו חולין שיש מועד מדרבנן אסור ולא מדאורייתא אסור: או דלמא קנסות לממוניה לבכור ולא יאכל אפילו לבנו: שנתקוצרה. שקרק הקוצים ממנה: חזרע למוצאי שביעית. דקרוין לא ושיבה מלאכה: מטיבה. שנידבילה בשביעית או מדיירה. שהביא שם בהמות וכלבה בשביעית הוה חשיבה מלאכה דהיינו תולדה דחרישה לא חזרע למוצאי שביעית: הטיבה בשביעית ומת בנו וזרעה למוצאי שביעית:

כל פסולי המוקדשין פרק חמישי בבורות

ונקצצא. שלא נתכוין לקצצה: **לכשיוולד לו נגע אחר.** שהרי הוא עכשיו טמא ומנוגע: יטסר. מן הראשונה והולכין אחר זו ואס ירפא מונו טהור מכולס דליגלאי מילתא דאי ^(א) (נמי) הוי קמייתא מיתמסי נמי כי האי: עד שספרת צנולו. נגע

הוה ציה קמא השתא נמי הוה טהור כדכתיב (ויקרא יג) וכסתה הצרעת את כל עור הגגע וגו': או **עד שסממעט צהרסו.** הראשונה מכגריס קודם שקצצה אבל אי צעשה שקצצה הוה ציה שיעור נגע אין לו טהרה עולמית יטו דקנסין ליה לעולם יט: **צממונו אפי** ליה למיעבד. ממה נפשך דסבר אטיל צו מום ואס יתירוהו לי צצך הרי נשכרמי ואס לאו מה הפסקתי אס אמתין יט למום' אחר צלא"ה נמי הייתי ממתין עד שיפול מום הלכך קנסין ליה יט אפי' יפול צו מום אחר כי היכי דלא לימי וליעבד: **צגופו מי איכא למימר.** דמנחי' לספיאק וליקוץ אי לא קנסין ליה לעולם הא ודאי לא עבד יטו דחייש שפא נגע אחר לא יוולד לו לעולם ולא יטו אטרה לעולם ואפי' אס יוולד מה אהני יטו לא להניח את זה שפא יטו ירפא: **צבאי** אחר: **צבאי** יטו **קציצה** ^(א) . וכוין דהך קציצה אינה מועלת לטהרו ומנא טמא עולמית דחשבינן לנגע כמאן דליתיה דמי יימר דאי הוה ציה הוה מתימס ט: יטסר סק. דמשמע מיד כשיוולד צו נגע אחר יטהר מן הראשונה: או יטסר סק. דמשמע כשיוולד לא נגע אחר ויטהר ממנו מן האחרון אז יטסר מן הראשון: **למאי נפקא מינה.** הא א"נ יטהר תנן הא טמא הוא מן האחרון עד יט שתרפא ^(א) (ממה נפשך) וממה נפשך טומאה שייכא ציה: **לחפן** שגולד צו נגע. דנגע האחרון נולד לו צימי חתנות: **טסנין** לו. שלא יראה כהן את הגגע יט דכל כמה דלא חזי ליה כהן ולא מטמא ליה לא הוי טמא דצכהן מלא רחמנא: **לאיטלטלו.** טלימו אס נולדו זה נגעי צגדים: **מקמייתא עסר** ליה. מיד כשגולד זה ומזה אינו טמא דנטיינן ליה יומי דחתונה או של רגל לכל אדם. אלא אי ויטהר תנן סוף סוף לא מהני

ליה מיד הא דנטיינן ליה דאינו טהור מראשונה עד שתרפא אחרונה: **ומה.** הצורס מהו לקנסו צנו אחריו שלא יאכל מזהו כוכר עולמית: **אס סימאי לומר.** צמסכת גיטין [מד.] דהמוכר עבדו לעובד כוכבים דקיימא לן קונסין אותו לפדותו עד עשרה צדמיו ומיבעיא לן התם אס מת המוכר מהו לקנסו צנו אחריו אס תימצי לומר ולמיפשט צהיאי דקונסין התם דינא הוא דכל יומא מפקע ליה ממצות: **ואס סימאי לומר.** הא דאמרין צמ"ק (דף יב:) המתכוין זיז מלאכתו צמועד דמניח כרמו לצזור ואומר צמועד דצצירניה שהרי דצר האצור הוא והתירוהו צממים צמועד תאכד ולא יצטרנה הואיל ולכן מתכוין ומיבעיא לן התם אס מת קודם המועד מהו לקנסו צנו אחריו ולא יצטרנה צמועד. ואס תימצי לומר יט התם הוא דלא קנסין לבנו יט דהא לא עבד אציו איסורא דהא מת קודם המועד: **אכל הכא.** עבד איסורא דמטיל מום צקדשים: **(לממוניה.** לצכור: **שנתקוואה.** שנטל קוים ממנה שהיו תלושין ומפחרין זה: **סורע** **למואלי צביעית.** דליכא למיינקס מיד דהא לא עבד צביעית עבודה חשובה: **ניטייבה.** מזדלה ע"י עגלות ומשאות של זכל: **נידיירה.** על ידי דיר צהמות שמעמידין ומשכיצינ אותה חדש או חדשים כדי לזכל: **לא סורע.** דקנסין דעבד עבודה חשובה צביעית: **טימא**

אפילו בימי המשחה: כחן בבכור דהיי וישראל בספק בכור דנאכל לו בממונו מהו שיקנסו בנו אחריו שיהא אסור לו (ולכל) (לאכול): קנסו בנו אחריו. לפדותו משום דכל יומא מפקע ליה מצותו אבל בבכור ליכא מפקע דלא קנסו: או אם תמצא לומר כיון מלאכתו צמועד לא קנסו בנו כר' משום דמלאכתו חולין שיש מועד מדרבנן אסור ולא מדאורייתא אסור: או דלמא קנסות לממוניה לבכור ולא יאכל אפילו לבנו: שנתקוצרה. שקרק הקוצים ממנה: חזרע למוצאי שביעית. דקרוין לא ושיבה מלאכה: מטיבה. שנידבילה בשביעית או מדיירה. שהביא שם בהמות וכלבה בשביעית הוה חשיבה מלאכה דהיינו תולדה דחרישה לא חזרע למוצאי שביעית: הטיבה בשביעית ומת בנו וזרעה למוצאי שביעית:

מסורת הש"ס

א) נגעים פ"ג מ"ב [זמן י:א]
ב) מו"ק יב: גיטין מה. (א) שביעית פ"ד מ"ב [מ"ק יב: גיטין מה:]
ד) (ז'ל ר' יוסף.) ט) ער פורשי עירובין ד'ה"ה והאמר ר"ג. (א) צ"ק מ"ו. (א) צ"א על מום צ"ק. (ט) צ"ק. (ט) צ"א ומיעטה מכגריס ומה כר' צ"ק. (א) צ"ק מ"ו. (א) גר' צ"ק דא"כ איכא איסורא כר'.) דבארעא דליה חייב צכל שכל צ"ק.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה צבאי קציצה קנסות רבנן וכוין: (ב) ד"ה למאי נפקא וכו' עד שתרפא וממה נפשך וטומאה כל"ל ותיבות ממה נפשך נמחק:

מוסף רש"י

נותנין לו ז' ימים. ז' ימי המשחה. דלא חזי ליה. דלמא מטמא ליה (מו"ק יב.) ולכסותה. אס נחלה הגגע צכסותו (שם.) צצורס אהון בבכור. תמן מאלו ממע כדי שיהא צעל מום ויהא מוהר לו. ואסור לעשות לא משום מום לא יהיה צו. כלומר לא מפיל צו מוט. ואס טטיל צו מום קנסותו רבנן דלא יהנה ממנו (מו"ק יב.) קנסותו עבדו לעבד"ם. קנסותו רבנן ואל לחיות דלא צרת מן העי"ס אן יסרלא יטל לטפו לעבדו. ואס מת אן צני יטלין לטפו (שם.) מפקע ליה ממצות. דכל זמן שהאז צהרס העי"ס אנו עוסק צמלות (שם.) אס חימצי לוטר כיון מלאכתו. גבי כסין מאללמנו צמועד שיוול לעשות קודם המועד או להניחה מלהתחיל צה עד לאחר המועד וכוין דלמא לא להתחיל צה סמוך למועד, שאם לא ימגרנה צמועד יאז דצר האצד ויהיה חומר לגומרה. ותנן התם (מו"ק יב.) וכו"ן אס צוט מאללמנ צמועד אצדו. וירפאנו לן כיון ומת מהו שיקנסו צו אחריו. ואס תמצא לומר צהיאי שפשוט לן דקנסותו ואפי' אלא עבד איסורא, כ"ש הא דעבד איסורא. אכל אס תמצא לומר צהיאי דלא קנסות אכתי הא מיבעיא לן. דהתם הוא דלא עבד אכתי איסורא. הריי מת קודם המועד ולא צא לדי איסור. (גיטין יד.) שנתקוצרה. יטלו ממנה קוים וינקנסו לפדותה ואין זו עבדת קרקע מן הסויה, לא קנסותו ותורע למואלי שביעית (שם.) מטיבה. מזדלה וטליך לה זכל בעגלות ומשאות (שם.) נידיירה. על ידי דיר צהמות לזכל. עבדת קרקע היא וקונסין אותו (שם.) צקניטין. מסורת מלכותית ממה מרדמוטי (שד"ח ה.).

רבינו גרשום (הבש"ך)

הוא דטהר ליה מן הראשון ולא למפרע משעת קציצה: למאי נפקא מינה. מ"מ בין כך ובין כך לא יטהר עד שירפא מן השני נפקא מינה לחתן שגולד לו נגע אחר ביום חתונתו כלומר שכשגולד לו הנגע האחר היה חתן ולחתן שגולד לו נגע נותנין לו ז' ימי משחה ולא מטמינן ליה בין שגולד בו נגע ובין שגולד באצטלותו או בכסותו דלא מצטיינן ליה כל ימי חתונתו ולא כל ימי הרגל: אי אמרת יטהר תנן. למפרע טהור משעת קציצה כלומר תעשה כמי שנטהר קודם שגולד לו נגע שני מן הראשון והיינו נותנין לו ז' ימי המשחה דחשבינן כמו השתא אחייליך לו נגע ולא קודם חתונתו דאי גולד לו קודם חתונתו לא היו נותנין לו והיינו דקאמר טומאה קמייתא טהר ליה טומאה דבתרייתא טרנין ליה ז' ימי משחה: ואי אמרת ויטהר תנן. כלומר דלא נטהר מן הראשונה אלא עכשיו כשנרפא הנגע השני סוף סוף כי לא מטמית ליה בבחוריהא באותו שגולד בין חתונתו דיהבת ליה ז' ימי משחה מה מועיל ליה הא מטמי וקאי מקמייתא מנגע הראשון דהאי טומאה שייכא עד טהרה דנגע השני ותי טמא